

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 185

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 6 martie 2020

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 757 din 28 noiembrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 374 alin. (7) și ale art. 420 alin. (5) și (11) din Codul de procedură penală	2–5
Decizia nr. 764 din 28 noiembrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (2), art. 345 alin. (1) și (3), art. 346 alin. (1) și (4 ¹) și ale art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală	6–9
Decizia nr. 791 din 3 decembrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap	10–11
Decizia nr. 801 din 3 decembrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (2), (4), (5) și (6) din Codul de procedură civilă	12–14
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
3.345. — Ordin al ministrului educației și cercetării privind acordarea acreditării pentru unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca.....	14–15
★	
Rectificări	16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 757**

din 28 noiembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 374 alin. (7) și ale art. 420 alin. (5) și (11) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Marieta Safta	— prim-magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Dana-Cristina Bunea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 374 alin. (7) și ale art. 420 alin. (5) și (11) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Florentina Matei în Dosarul nr. 3.893/90/2014 al Curții de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.136D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției ca neîntemeiată, invocând jurisprudența Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 27 iunie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 3.893/90/2014, **Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 374 alin. (7) și ale art. 420 alin. (5) și (11) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Florentina Matei în dosarul cu numărul de mai sus, având ca obiect soluționarea unei cauze penale în apel.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține că prevederile art. 374 alin. (7) din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii, deoarece decăderea din dreptul de a readministra probele necontestate incumbă exclusiv părților și persoanei vătămate, și nicidecum procurorului, care beneficiază de un tratament preferențial sub acest aspect, rezervându-și, practic, dreptul de a solicita readministrarea probelor în orice moment al procesului penal.

6. De asemenea, prevederile art. 420 alin. (5) și (11) din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și ale art. 24 alin. (1) referitor la garantarea dreptului la apărare,

precum și dispozițiile art. 6 paragraful 3 lit. d) referitor la drepturile oricărui acuzat din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece respingerea readministrării în apel a probelor testimoniale din faza urmăririi penale și a judecății de fond încalcă principiul nemijlocirii. În ipoteza în care prima instanță a dispus o soluție de condamnare, nici textul legal criticat și nici o altă normă din legea procesual penală română nu impune o astfel de obligație de readministrare a declarațiilor în sarcina instanței de apel. Ca atare, în astfel de ipoteze, rămân aplicabile regulile generale în materia readministrării probelor în faza procesuală a apelului, cuprinse în art. 420 alin. (5) din Codul de procedură penală. Acesta prevede faptul că instanța de apel poate readministra probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi, în condițiile art. 100, însă dacă probele nu au fost contestate în cameră preliminară, instanța de apel, ca și cea de fond, nu este ținută în a administra probele necontestate, pierzându-se astfel din consistența efectului devolutiv integral al apelului. De remarcat că de acest tratament nu beneficiază și celelalte părți, respectiv persoanele vătămate, procurorul, părțile civile, motiv pentru care inculpații se află în situația unui cadru procesual discriminatoriu.

7. **Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, condițiile impuse de legiuitor administrării și readministrării probelor în faza soluționării apelului penal nu aduc atingere dreptului la un proces echitabil sau dreptului la apărare și nu sunt restrângeri nejustificate ale acestor drepturi fundamentale garantate constituțional. Legitimitatea acestor condiții rezultă din scopul desfășurării în bune condiții a procesului penal, inclusiv cu respectarea principiului celerității, și se înscriu în marja conferită legiuitorului de a reglementa în concret procedura de soluționare a cauzelor penale în căile de atac. Așa cum constant se arată în literatura de specialitate, reglementarea unor astfel de condiții procedurale nu aduce atingere drepturilor constituționale la care se referă autoarea excepției de neconstituționalitate și nici dreptului de acces la o instanță reglementat de art. 21 din Constituție.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care face trimitere la jurisprudența în materie a Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 30 din 19 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 5 mai 2017.

10. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Astfel, dispozițiile legale privind

posibilitatea instanței de judecată de a readministra probele administrate la primă instanță ori de a administra probe noi, precum și aplicarea regulilor de judecată în fond, la judecarea apelului, în măsura în care nu există dispoziții contrare, se aplică în mod egal tuturor persoanelor, nicidecum numai unei categorii. De asemenea, textele contestate menționează fără echivoc că toate probele administrate în cauză vor fi evaluate, obiectivul instanței fiind de aflare a adevărului, condamnarea putând fi dispusă doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Legea nu conține prevederi care ar da posibilitatea utilizării unor criterii subiective de apreciere a probelor. Totodată, organele de urmărire penală au obligația de a strânge și de a administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului. În plus, respingerea sau neconsemnarea cu rea-credință a probelor propuse în favoarea suspectului sau inculpatului se sancționează conform Codului de procedură penală.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 374 alin. (7), cu denumirea marginală *Aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri*, și art. 420 alin. (5) și (11), cu denumirea marginală *Judecarea apelului*, toate din Codul de procedură penală, care au următorul conținut:

— Art. 374 alin. (7): „*Probele administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de către părți sau de către persoana vătămată nu se readministrează în cursul cercetării judecătorești. Acestea sunt puse în dezbaterea contradictorie a părților, a persoanei vătămate și a procurorului și sunt avute în vedere de instanță la deliberare.*”;

— Art. 420 alin. (5) și (11): „(5) *Instanța de apel poate readministra probele administrate la prima instanță și poate administra probe noi, în condițiile art. 100. [...] (11) La judecarea apelului se aplică regulile de la judecata în fond, în măsura în care în prezentul titlu nu există dispoziții contrare.*”

14. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile legale menționate încalcă dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și ale art. 24 alin. (1) referitor la garantarea dreptului la apărare, precum și dispozițiile art. 6 paragraful 3 lit. d) referitor la drepturile oricărui acuzat din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului său din perspectiva unor critici similare. Astfel, cu prilejul pronunțării Deciziei nr. 30 din 19 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 5 mai 2017, valorificând, de asemenea, jurisprudența Curții în materie, s-a statuat că prevederile art. 374 alin. (7) din Codul de procedură

penală dispun cu privire la imposibilitatea nuanțată/condiționată a readministrării *ope legis* în cursul cercetării judecătorești a probelor administrate în cursul urmăririi penale și care nu au fost contestate. Din această perspectivă, Curtea a constatat că legiuitorul a impus o singură condiție cu privire la soluția legislativă aleasă, respectiv absența unei manifestări univoce de voință a părții interesate sau a persoanei vătămate de a contesta probele administrate în cursul urmăririi penale. Faptul că instanța de judecată, nereadminstrand probele în condițiile art. 374 alin. (7) din Codul de procedură penală, va ține seama de ele la judecarea cauzei nu poate fi apreciat ca afectând dreptul la apărare ori dreptul la un proces echitabil al inculpatului, întrucât, potrivit art. 103 alin. (1) din Codul de procedură penală, probele nu au o valoare dinainte stabilită de lege, fiind apreciate de organele judiciare în urma evaluării tuturor probelor administrate în cauză. Totodată, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a cristalizat ideea potrivit căreia utilizarea probelor obținute în faza instrucției penale nu contravine art. 6 paragraful 3 lit. d) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, atât timp cât dreptul la apărare a fost respectat (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 20 septembrie 1993, pronunțată în Cauza *Saidi împotriva Franței*, paragrafele 43 și 44, și Hotărârea din 13 octombrie 2005 pronunțată în Cauza *Bracci împotriva Italiei*, paragrafele 51 și 54.) De aceea, utilizarea unei probe, așa cum a fost administrată în faza de urmărire penală, nu poate fi luată în considerare dacă acuzatul nu a avut posibilitatea, în niciun stadiu al procedurii anterioare, să o conteste. Prin urmare, nu se poate susține că prin dispozițiile legale criticate este încălcat dreptul la un proces echitabil, câtă vreme acuzatul, deși a avut posibilitatea, nu a contestat aceste probe. A porni de la premisa administrării pârținitoare a probelor, complinită de nepăsarea acuzatului, nu este de natură să fundamenteze neconstituționalitatea unui text, deoarece obiectul acțiunii penale constă în tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni în cadrul unui proces guvernat de principiul aflării adevărului. De altfel, soluționarea unei cauze penale în baza unei probe nereadministrate de instanța de judecată în fața acuzatului nu este incompatibilă în sine cu dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitoare la dreptul la un proces echitabil, deoarece, în procesul penal, cerința ca elementele de probă să fie produse întotdeauna în fața persoanei acuzate nu este absolută, putând exista situații particulare de excepție, cu respectarea dreptului persoanei acuzate de a fi avut ocazia adecvată și suficientă de a contesta proba și de a solicita refacerea ei sau de a fi participat la administrarea probei (a se vedea *mutatis mutandis* Hotărârea din 27 martie 2014, pronunțată în Cauza *Matytsina împotriva Rusiei*, paragrafele 151—153).

16. Totodată, Curtea a constatat că, întrucât legalitatea și temeinicia sunt însușiri fundamentale ale oricărei probe care, prin elementele de fapt conținute, servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei, contribuind la aflarea adevărului în procesul penal, s-ar putea pune în discuție afectarea dreptului la apărare ori a dreptului la un proces echitabil, dacă, în pofida faptului că părțile sau persoana vătămată nu au avut posibilitatea contestării lor în fața unui judecător anterior cercetării judecătorești, probele nu sunt readministrare. Or, dimpotrivă, din perspectiva legalității administrării probelor, Curtea a constatat că aceste aspecte pot

fi cenzurate, în acord cu art. 342 din Codul de procedură penală, în fața judecătorului de cameră preliminară, care, potrivit art. 346 alin. (4) din același cod, va exclude una, mai multe sau toate probele administrate în cursul urmăririi penale. Prin urmare, odată validată legalitatea lor în cadrul procedurii de cameră preliminară, este evident că în fața judecătorului de fond pot fi puse în discuție numai aspecte ce țin de temeinicie referitoare la împrejurări de fapt ce reies din proba contestată și care, raportat la acuzația concretă pentru care a fost dispusă trimiterea în judecată, prezintă relevanță.

17. Analizând conținutul normativ al prevederilor legale criticate, Curtea a mai constatat că acestea dispun cu privire la nereadministrarea probelor necontestate și nicidecum cu privire la imposibilitatea contestării lor. Așa fiind, nimic nu oprește partea căreia probele avute în vedere îi sunt defavorabile să le conteste din perspectiva temeiniciei — în faza de judecată imediat după citirea rechizitoriului, dar anterior audierii inculpatului —, cerând astfel readministrarea/refacerea lor de către instanța de judecată în condiții de publicitate, nemijlocire și contradictorialitate. Terminologia utilizată de legiuitor are în vedere probele administrate în cursul urmăririi penale care nu au fost contestate. În acest sens, Curtea a reținut alineatul (5) al art. 374 din Codul de procedură penală, conform căruia „Președintele întreabă procurorul, părțile și persoana vătămată dacă propun administrarea de probe”, părțile și persoana vătămată având posibilitatea să conteste probele administrate și să propună administrarea de probe, indiferent dacă au fost administrate sau nu în faza de urmărire penală.

18. În sfârșit, Curtea a mai observat că legiuitorul nu a exclus posibilitatea readministrării probelor administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de către părți, astfel că, potrivit art. 374 alin. (8) din Codul de procedură penală, acestea pot fi administrate din oficiu de către instanță, dacă apreciază că este necesar pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei. Faptul că această posibilitate este atributul exclusiv al instanței de judecată nu este de natură a afecta în vreun fel dreptul la apărare ori dreptul la un proces echitabil, pentru că, potrivit art. 349 alin. (1) din Codul de procedură penală, „Instanța de judecată soluționează cauza dedusă judecătii cu garantarea respectării drepturilor subiecților procesuali și asigurarea administrării probelor pentru lămurirea completă a împrejurărilor cauzei în scopul aflării adevărului, cu respectarea deplină a legii.”

19. De asemenea, prin Decizia nr. 157 din 27 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 514 din 22 iunie 2018, Curtea a statuat că dispozițiile art. 420 alin. (5) din Codul de procedură penală sunt constituționale. Astfel, acestea nu refuză dreptul inculpatului sau al oricărui participant în procesul penal de a propune readministrarea unor probe ori administrarea altora noi, ci conferă instanței de apel competența de a aprecia asupra utilității administrării/readministrării unor probe. Totodată, în acord cu art. 100 alin. (3) din Codul de procedură penală — la care face trimitere art. 420 alin. (5) din același cod — „cererea privitoare la administrarea unor probe formulată [...] în cursul judecătii se admite ori se respinge, motivat, de către organele judiciare”, sens în care respingerea sa se poate dispune numai atunci când proba nu este relevantă în raport cu obiectul probațiunii, când se apreciază că pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei au fost administrate suficiente mijloace de probă, când proba nu este necesară, întrucât faptul este notoriu, când proba este imposibil de obținut, când cererea a fost formulată de o

persoană neîndreptățită și atunci când administrarea probei este contrară legii [art. 100 alin. (4) din Codul de procedură penală].

20. Așa fiind, instanța de apel nu are obligația de a-și însuși aprecierea probelor dată de instanța de fond, întrucât, potrivit art. 420 alin. (9) din Codul de procedură penală, aceasta, „motivată, poate da o nouă apreciere probelor”, în urma evaluării tuturor probelor administrate în cauză. Prin urmare, în conformitate cu art. 103 alin. (2) din Codul de procedură penală, instanța hotărăște motivat, cu trimitere la toate probele evaluate, dispunerea condamnării putându-se realiza doar atunci când acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Acest fapt conferă procedurii caracter echitabil, deoarece, pe lângă faptul că, potrivit art. 4 alin. (2) din Codul de procedură penală, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea inculpatului, principiul liberei aprecieri a probelor nu este absolut, fiind mărginit de existența unor mijloace compensatorii care să asigure un echilibru suficient între acuzare și apărare. În acest sens, în Hotărârea din 2 iunie 2005, pronunțată în Cauza *Cottin împotriva Belgiei*, paragraful 29, Curtea de la Strasbourg a reamintit că unul dintre elementele unei proceduri echitabile în temeiul art. 6 paragraful 1 din Convenție este caracterul contradictoriu al acesteia: fiecare parte trebuie să aibă, în principiu, posibilitatea nu doar de a prezenta elementele necesare apărării sale și succesului pretențiilor sale, ci și de a lua cunoștință și de a discuta toate dovezile sau observațiile prezentate judecătorului, în scopul de a influența decizia instanței (a se vedea, *mutatis mutandis*, Hotărârea din 18 martie 1997, pronunțată în Cauza *Mantovanelli împotriva Franței*, paragraful 33, Hotărârea din 20 februarie 1996, pronunțată în Cauza *Lobo Machado împotriva Portugaliei*, paragraful 31, Hotărârea din 20 februarie 1996, pronunțată în Cauza *Vermeulen împotriva Belgiei*, paragraful 33, și Hotărârea din 18 februarie 1997, pronunțată în Cauza *Nideröst-Huber împotriva Elveției*, paragraful 24). Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin aceeași hotărâre, paragraful 30, a subliniat că este de competența instanțelor naționale să evalueze dovezile pe care le-au obținut și relevanța celor pe care părțile doresc să le prezinte, de vreme ce Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu reglementează regimul probelor ca atare. Cu toate acestea, sarcina Curții este de a stabili dacă procedura în ansamblu, inclusiv modul în care au fost luate probe, a respectat caracterul echitabil impus de art. 6 paragraful 1 (a se vedea, *mutatis mutandis*, Hotărârea din 12 iulie 1988, pronunțată în Cauza *Schenk împotriva Elveției*, paragraful 46). Ca atare, Curtea a afirmat (paragraful 30) că principiul contradictorialității, ca și celelalte garanții procedurale prevăzute la art. 6 paragraful 1, are ca scop o procedură în fața unei instanțe. Esențial este faptul că părțile pot participa într-o manieră adecvată la procedura în fața instanței (a se vedea, *mutatis mutandis*, și Hotărârea din 19 iulie 1995, pronunțată în Cauza *Kerojärvi împotriva Finlandei*, paragraful 42 — final).

21. Or, în faza de urmărire penală, suspectul/inculpatul are, între altele, dreptul de a consulta dosarul, dreptul de a propune administrarea de probe în condițiile prevăzute de lege, de a ridica excepții și de a pune concluzii, dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale și civile a cauzei, persoana vătămată și partea civilă au dreptul de a propune administrarea de probe de către organele judiciare, de a ridica excepții și de a pune concluzii, dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale/civile a cauzei, precum și dreptul de a adresa întrebări experților, iar partea responsabilă civilmente își exercită drepturile în limitele și în scopul

soluționării acțiunii civile (a se vedea art. 81 și următoarele din Codul de procedură penală).

22. Tot astfel, în cursul procedurii de cameră preliminară, părțile interesate pot formula cereri și excepții privitoare la verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

23. Mai mult, în acord cu art. 374 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală, în faza de judecată, președintele întrebă procurorul, părțile și persoana vătămată dacă propun administrarea de probe, iar în cazul în care se propun probe, trebuie să se arate faptele și împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află aceste mijloace, respectiv, în ceea ce privește martorii și experții, identitatea și adresa acestora. Totodată, procurorul, persoana vătămată și părțile pot cere administrarea de probe noi și în cursul cercetării judecătorești — a se vedea art. 374 alin. (9) din Codul de procedură penală —, iar probele administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de către părți sau de către persoana vătămată pot fi administrate din oficiu de către instanță, dacă apreciază că este necesar pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, instanța putând totodată, să dispună din oficiu și administrarea de probe noi, justificat de același deziderat pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei — a se vedea art. 374 alin. (8) și (10) din Codul de procedură penală. De asemenea, după audierea inculpatului, a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente se procedează la administrarea probelor încuviințate [a se vedea art. 376 alin. (3) din Codul de procedură penală]. Aceasta, întrucât, potrivit art. 100 alin. (2) din același cod, „în cursul judecății, instanța administrează probe la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților și, în mod subsidiar, din oficiu, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale”, sens în care, în procesul de evaluare a probelor, condamnarea se poate dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă [a se vedea și art. 103 alin. (2) din același cod].

24. Drept urmare, Curtea a constatat că, în acord cu art. 420 alin. (11) din Codul de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile de la judecata în fond mai sus arătate, sens în

care instanța competentă să soluționeze apelul îl va judeca, conform art. 417 din Codul de procedură penală, cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces, fiind, totodată, obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept. Totodată, instanța de apel va proceda la ascultarea inculpatului, când aceasta este posibilă, potrivit regulilor de la judecata în fond, și va verifica hotărârea atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei, precum și a oricăror probe administrate în fața instanței de apel, putând da, așa cum s-a arătat anterior, o nouă apreciere probelor.

25. Așa fiind, prevederile legale criticate nu încalcă dreptul la un proces echitabil consacrat de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece partea interesată beneficiază de toate garanțiile dreptului la un proces echitabil. Totodată, nu este afectat nici dreptul la apărare, întrucât dispozițiile legale criticate nu conțin norme care prin natura lor ar îngreuna dreptul autorului de a se apăra și de a se prevala de toate garanțiile acestui drept, în cadrul unui proces echitabil, în condiții de contradictorialitate.

26. În concluzie, instanța de apel, deși nu este obligată să dispună readministrarea probelor ori administrarea altora noi, are însă obligația să se pronunțe motivat cu privire la astfel de cereri. Toate acestea au ca scop, pe de o parte, asigurarea dreptului la un proces echitabil, iar, pe de altă parte, soluționarea cu celeritate a cauzei, întrucât, în caz contrar, s-ar permite prelungirea nejustificată a soluționării acesteia printr-o simplă cerere de readministrare/administrare a probelor, cu toate că dispunerea lor nu este utilă cauzei.

27. Deoarece până în prezent nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, considerentele și soluția care au fundamentat deciziile mai sus menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față, inclusiv asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 420 alin. (11) din Codul de procedură penală.

28. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Florentina Matei în Dosarul nr. 3.893/90/2014 al Curții de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie și constată că dispozițiile art. 374 alin. (7) și al art. 420 alin. (5) și (11) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 noiembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Prim-magistrat-asistent,

Marieta Safta

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 764

din 28 noiembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (2), art. 345 alin. (1) și (3), art. 346 alin. (1) și (4¹) și ale art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Marieta Safta	— prim-magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Dana-Cristina Bunea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (2), art. 345 alin. (1) și (3), art. 346 alin. (1) și (4¹) și art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ivu Th. Ioan, Ivu Costică Iulian și Ivu I. Ioan în Dosarul nr. 903/260/2017/a1 al Judecătorei Moinești și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.543D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției ca neîntemeiată în ceea ce privește art. 344 alin. (2), art. 345 alin. (1) și (3), art. 346 alin. (1) și (4¹), întrucât textele de lege criticate nu încalcă prevederile constituționale invocate, și ca inadmisibilă în ceea ce privește art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală, arătând că excepția de neconstituționalitate a acestui din urmă articol nu are legătură cu cauza, respectiv un dosar aflat în procedura de cameră preliminară.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 21 septembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 903/260/2017/a1, **Judecătoria Moinești a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 344 alin. (2), art. 345 alin. (1) și (3), art. 346 alin. (1) și (4¹) și ale art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală**. Excepția a fost ridicată de Ivu Th. Ioan, Ivu Costică Iulian și Ivu I. Ioan în dosarul menționat, având ca obiect soluționarea unei cauze penale în procedura camerei preliminare.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii susțin că prevederile art. 344 alin. (2) din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și ale art. 21 referitor la accesul liber la justiție, deoarece, cu excepția inculpatului, celorlalte părți, persoanei vătămate, părții civile, părții responsabile civilmente, precum și reprezentanților legali (tutori, lichidatori judiciari etc.) nu le este comunicat rechizitoriul. Potrivit art. 21 din Constituție, orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, iar nicio lege nu poate îngredi exercitarea acestui drept,

sens în care se face referire și la dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

6. În ceea ce privește dispozițiile art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală se susține că afectează prevederile constituționale ale art. 127 referitor la caracterul public al dezbaterilor, deoarece, în cazul camerei preliminare, deși este o activitate de judecată, caracterul public lipsește cu desăvârșire, ceea ce este inadmisibil, pentru că nu sunt judecate măsuri procesuale adiacente, ci se examinează întreaga cauză penală sub aspectele de nelegalitate care, de multe ori, își pun amprenta în mod decisiv asupra modului de soluționare a cauzei. Fiind complet lipsită de publicitate, în întregul ei, iar nu doar în anumite proceduri, prin excepție, se încalcă art. 127 din Legea fundamentală, precum și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Pentru aceleași argumente, autorii apreciază că dispozițiile art. 346 alin. (1) și (4¹) din Codul de procedură penală afectează prevederile constituționale ale art. 21 referitor la accesul liber la justiție și ale art. 127 referitor la caracterul public al dezbaterilor.

7. Referitor la dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală se precizează că afectează prevederile constituționale ale art. 21 referitor la accesul liber la justiție, deoarece niciuna dintre părți nu poate verifica dacă procurorul a remediat în mod corespunzător neregularitățile actului de sesizare și părțile nu iau cunoștință despre opțiunea procurorului de menținere a dispoziției de trimitere în judecată sau de restituire a cauzei și, de asemenea, nu au posibilitatea de a contesta activitatea de remediare a parchetului.

8. Dispozițiile art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală contravin prevederilor constituționale ale art. 21 referitor la accesul liber la justiție, art. 24 referitor la dreptul la apărare și ale art. 127 referitor la caracterul public al dezbaterilor, pentru aceleași argumente similare celor enunțate. Se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia procedura de judecată trebuie să fie echitabilă și în fondul cauzei, și în căile de atac.

9. **Judecătoria Moinești** opinează că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Astfel, dreptul la un tribunal este înțeles în cadrul dreptului european ca drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act. Echitatea, publicitatea și celeritatea unui proces nu mai prezintă niciun interes în absența însăși a procesului. Toate garanțiile instituite de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale asigură respectarea dreptului la un proces echitabil pentru orice justițiabil, dar în concret acest lucru nu este realizat. Principiul contradictorialității operează și în privința admisibilității și discutării probelor și actelor unui dosar. Oralitatea procedurii fiind o garanție implicit consacrată de art. 6 din Convenție, în sarcina statului există o obligație pozitivă de a asigura prezența personală a acuzatului la proces. Publicitatea procesului reprezintă regula, nu excepția, transparența ajutând la derularea unui proces echitabil, motiv

pentru care prevederile art. 6 din Convenție sunt de neconceput fără prezența acuzatului.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, în ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (2) din Codul de procedură penală, se consideră că nu se poate susține existența unui tratament discriminatoriu între inculpat, pe de o parte, și persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente, pe de altă parte, deoarece acești subiecți procesuali nu se află în aceeași situație din perspectiva interesului de a le fi comunicat rechizitoriul. Astfel, câtă vreme acest act procesual se limitează — potrivit art. 328 alin. (1) din Codul de procedură penală — la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală, cuprinzând, între altele, datele privitoare la fapta reținută în sarcina inculpatului și încadrarea juridică a acesteia, este firesc că inculpatul este îndreptățit să i se comunice o copie a rechizitoriului, persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente, deși nu au un asemenea drept, putând cunoaște conținutul rechizitoriului cu ocazia consultării dosarului, în temeiul art. 81 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală. În ceea ce privește art. 345 alin. (1), art. 346 alin. (1), art. 347 alin. (4¹) și art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală, Guvernul precizează că, în conformitate cu art. 127 din Constituție, invocat de autorii excepției, ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege. Astfel, potrivit acestui principiu constituțional, legiuitorul este liber, în exercitarea prerogativelor sale, să stabilească prin lege cazurile în care ședințele de judecată nu sunt publice, astfel cum se întâmplă în cazul articolelor analizate. Referitor la critica de neconstituționalitate a art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, Guvernul apreciază că este, de asemenea, neîntemeiată. Dreptul la un proces echitabil presupune, ca garanții generale, dreptul la o instanță constituită prin lege, independentă și imparțială, publicitatea procesului, dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil, respectarea principiului egalității armelor și al contradictorialității, dreptul acuzatului de a păstra tăcerea și de a nu se autoincrimina. Comunicarea judecătorului de cameră preliminară de către procuror a deciziei de a menține trimiterea în judecată ori, după caz, de a solicita restituirea cauzei nu este de natură a înfrânge garanțiile procesuale ale dreptului la un proces echitabil. Potrivit dispozițiilor art. 97 alin. (7) din Codul de procedură penală, inculpatul, prin apărătorul său ales sau desemnat din oficiu, are dreptul să consulte actele dosarului, pe toată durata desfășurării procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, aspect ce constituie o altă garanție a drepturilor fundamentale prevăzute la art. 21 din Constituție.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 344 alin. (2) cu denumirea marginală *Măsurile*

premergătoare, art. 345 alin. (1) și (3) cu denumirea marginală *Procedura în camera preliminară*, art. 346 alin. (1) și (4¹) cu denumirea marginală *Soluțiile* și art. 347 alin. (3) cu denumirea marginală *Contestația*, toate din Codul de procedură penală, care au următorul conținut:

— Art. 344 alin. (2): „*Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deținere ori, după caz, la adresa unde locuiește sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură. Inculpatului, celorlalte părți și persoanei vătămate li se aduc la cunoștință obiectul procedurii în camera preliminară, dreptul de a-și angaja un apărător și termenul în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile.*”;

— Art. 345 alin. (1) și (3): „(1) *La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecătorul de cameră preliminară soluționează cererile și excepțiile formulate ori excepțiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate, ascultând concluziile părților și ale persoanei vătămate, dacă sunt prezente, precum și ale procurorului. [...]*

(3) *În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare sau în cazul în care sancționează potrivit art. 280—282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.*”;

— Art. 346 alin. (1) și (4¹): „(1) *Dacă nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și (3) și nici nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea acestor termene, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății. Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, fără citarea părților și a persoanei vătămate și fără participarea procurorului, prin încheiere, care se comunică de îndată acestora. [...]*

(4¹) *În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. a) și c) și la alin. (4), judecătorul de cameră preliminară se pronunță prin încheiere, în camera de consiliu, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Încheierea se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.*”;

— Art. 347 alin. (3): „*Contestația se soluționează în camera de consiliu, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Dispozițiile art. 345 și 346 se aplică în mod corespunzător.*”

15. Dispozițiile constituționale invocate în motivarea excepției sunt cuprinse în art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii, art. 21 referitor la accesul liber la justiție, art. 24 referitor la dreptul la apărare și art. 127 referitor la caracterul public al dezbaterilor. Se invocă, de asemenea, dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un proces echitabil.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului Curții Constituționale din perspectiva unor critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 631 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 din 6 noiembrie 2015, Curtea a respins, ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 344 alin. (2) și art. 345

alin. (3), constatând că sunt constituționale în raport cu criticile formulate. Cu acel prilej, făcând trimitere la Decizia nr. 776 din 18 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 129 din 19 februarie 2015, Curtea a reținut că împrejurarea potrivit căreia numai inculpatului i se comunică o copie certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia nu echivalează cu afectarea dreptului la un proces echitabil ori cu înfrângerea egalității cetățenilor în fața legii, deoarece este firesc ca actul de inculpare să fie comunicat doar persoanei vizate. Curtea a reținut în acest sens că art. 6 paragraful 3 lit. a) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale obligă statele să respecte dreptul oricărui acuzat, indiferent că este privat sau nu de libertate, să fie informat în cel mai scurt timp asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa. Potrivit art. 329 alin. (1) din Codul de procedură penală, rechizitoriul reprezintă actul de sesizare a instanței de judecată, acesta limitându-se la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală, potrivit art. 328 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală, și, întrucât prin rechizitoriu se formulează o acuzație în materie penală, acesta se comunică persoanei astfel acuzate. Totodată, prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, Curtea a apreciat că, din perspectiva principiului contradictorialității, atât părții civile, cât și părții civilmente responsabile trebuie să li se ofere aceleași drepturi ca și inculpatului, așa încât, odată citate, partea civilă și partea responsabilă civilmente iau cunoștință despre desfășurarea procedurii în fața judecătorului de cameră preliminară și au dreptul să consulte toate documentele existente în dosarul cauzei, inclusiv rechizitoriul, fiindu-le asigurate, în acest fel, toate drepturile și garanțiile procesuale pe care dreptul la un proces echitabil le presupune în faza procesuală analizată.

17. De asemenea, prin Decizia nr. 803 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 21 februarie 2018, Curtea, analizând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 345 alin. (1) și ale art. 346 alin. (1) și alin. (41) din Codul de procedură penală, a statuat că nu poate reține criticile referitoare la lipsa publicității în această procedură, în condițiile în care judecătorul de cameră preliminară se pronunță „în camera de consiliu”. Publicitatea, ca principiu al ședinței de judecată, constă în posibilitatea pe care o are orice persoană de a asista la desfășurarea judecății și este un mijloc de a prezerva încrederea opiniei publice în instanțele judecătorești. Consacrarea sa este asigurată de dispozițiile art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale potrivit căruia orice persoană are dreptul la judecarea în mod public a cauzei sale de către o instanță care va hotărî, între altele, asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat importanța acestui principiu procesual, statuând că publicitatea procedurilor organelor judiciare la care se referă art. 6 paragraful 1 are ca scop protejarea justițiabililor împotriva unei „justiții secrete” și vizează dezbaterile propriu-zise ale procesului (Hotărârea din 26 septembrie 1995, pronunțată în Cauza *Diennet împotriva Franței*, paragraful 33). Totodată, instanța europeană a reținut că procedurile ce pot fi derulate în apel, precum și procedurile ce implică doar aspecte de legalitate sunt în concordanță cu cerințele art. 6 din Convenție, deși apelantului nu i s-a dat posibilitatea de a fi ascultat personal de către instanța de apel. (Hotărârea din 29 octombrie 1991, pronunțată în Cauza *Jan Ake Andersson împotriva Suediei*, paragraful 27, și Hotărârea din 27 martie 1998, pronunțată în Cauza *K.D.B. împotriva Olandei*, paragraful 39). Împrejurarea că judecătorul de cameră preliminară soluționează cererile și excepțiile formulate ori excepțiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, în condițiile art. 345 alin. (1) din Codul de procedură

penală ori în condițiile art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală, dispune începerea judecății, de asemenea în camera de consiliu, în situația în care nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și alin. (3) și nici nu s-au ridicat din oficiu excepții, este în deplină concordanță cu prevederile art. 127 din Legea fundamentală, potrivit căreia „Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege”. Aceasta cu atât mai mult cu cât, potrivit argumentelor dezvoltate în Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, precitată, Curtea Constituțională a cenzurat absența contradictorialității și oraltății procedurii instituite în fața judecătorului de cameră preliminară. Totodată, pronunțându-se cu privire la lipsa oraltății și contradictorialității în procedura reglementată în art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală, Curtea a constatat, prin Decizia nr. 521 din 6 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 864 din 1 noiembrie 2017, paragrafele 14—23, că aceste dispoziții sunt constituționale, în condițiile în care legiuitorul a reglementat premisele în vederea exercitării de către inculpat, celelalte părți și persoana vătămată a dreptului la un proces echitabil, în componenta sa referitoare la contradictorialitate, în procedura de fond a camerei preliminare, prin aceasta fiind respectate drepturile și interesele legitime ale persoanelor implicate în această procedură, lipsa de diligență a acestora, atitudinea lor pasivă concretizată în neinvocarea vreunei excepții ori formularea vreunei cereri cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală neputând fi convertită într-un fine de neconstituționalitate a normei procesual penale criticate.

18. Tot astfel, prin Decizia nr. 803 din 5 decembrie 2017, precitată, paragrafele 18 și 19, cu trimitere la argumentele reținute în Decizia nr. 531 din 11 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 923 din 23 noiembrie 2017, Curtea a arătat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 345 alin. (3) și ale art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală se regăsea — anterior modificării art. 345 din Codul de procedură penală prin Legea nr. 75/2016 — într-o formă identică celei criticate, în art. 345 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură penală. Curtea a constatat că aceste din urmă norme procesual penale au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, fiind analizate critici similare, relevante, în acest sens fiind considerentele deciziilor nr. 205 din 31 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 387 din 3 iunie 2015, paragraful 16; nr. 552 din 16 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 21 septembrie 2015, paragraful 29; nr. 631 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 din 6 noiembrie 2015, paragraful 20; nr. 777 din 17 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 111 din 12 februarie 2016, paragraful 30; nr. 784 din 17 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 10 februarie 2016, paragraful 30 și nr. 40 din 9 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 214 din 23 martie 2016, paragraful 29, potrivit căreia, prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, paragraful 64, s-a statuat că dispozițiile art. 345 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură penală reglementează procedura în camera preliminară referitoare la constatarea unor neregularități ale actului de sesizare, la sancționarea, potrivit art. 280—282, a actelor de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori excluderea unor probe administrate, precum și remedierea de către procuror a neregularităților actului de sesizare. Referitor la aceste dispoziții, Curtea a reținut că acestea sunt criticate din perspectiva încălcării principiului contradictorialității și a dreptului la o procedură orală. Observând dispozițiile de lege criticate, precum și conținutul principiului contradictorialității și al dreptului

la o procedură orală, Curtea a constatat că nu poate fi reținută critica de neconstituționalitate formulată. Astfel, având în vedere competențele procurorului în procesul penal, Curtea a apreciat că este firesc ca încheierea prin care se constată neregularitățile actului de sesizare, prin care s-au sancționat, potrivit art. 280—282 din Codul de procedură penală, actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori prin care s-au exclus probe administrate, să fie comunicată procurorului, doar acesta din urmă putând fi în măsură să remedieze aceste neajunsuri.

19. Distinct de aceste argumente, prin Decizia nr. 803 din 5 decembrie 2017, precitată, paragraful 20, Curtea a invocat Decizia nr. 358 din 7 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 17 iunie 2015, paragraful 15, prin care a constatat că, admitând, prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 345 alin. (1), art. 346 alin. (1) și art. 347 alin. (3) raportat la art. 344 alin. (4), art. 345 alin. (1) și art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală, a statuat că pronunțarea judecătorului de cameră preliminară, atât pe fond, cât și în cadrul contestației, în absența contradictorialității și oralității, afectează dreptul la un proces echitabil. Așa fiind, raportat la considerentele deciziei mai sus enunțate, judecătorul de cameră preliminară va putea pune în discuție, la cerere sau din oficiu, în condițiile art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, neregularitățile actului de sesizare, cu respectarea principiului contradictorialității și oralității. Prin urmare, elementele de noutate invocate de autor pot fi combătute înainte ca judecătorul de cameră preliminară să emită încheierea ce se va comunica parchetului în temeiul art. 345 alin. (2) din același cod, pentru că soluția legislativă „fără participarea procurorului și a inculpatului” a fost constatată ca fiind neconstituțională. De asemenea, după ce procurorul va remedia în termen de 5 zile neregularitățile actului de sesizare astfel dezbătute în contradictoriu în condițiile art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, noua formă a rechizitoriului circumscrisă aspectelor analizate poate fi cunoscută de inculpat în condițiile art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală [în prezent, art. 346 alin. (4¹) din Codul de procedură penală], deoarece, și de această dată, judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil, în componenta sa privind contradictorialitatea, oralitatea și egalitatea armelor. Este firesc

să fie așa, câtă vreme a fost regândită poziția instanței de judecată care, nemaiaivând un rol activ, urmează modelul sistemului adversarial care consacră contradictorialitatea manifestă atât în raporturile dintre părți, persoana vătămată și procuror, cât și în cele ale acestora cu instanța.

20. Totodată, în Decizia nr. 102 din 7 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 404 din 30 mai 2017, paragraful 23, referitor la critica autorului excepției cu privire la lipsa reglementării obligației de a-i fi comunicate inculpatului modificările aduse actului de sesizare a instanței, conform art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, Curtea a constatat că, potrivit dispozițiilor art. 92 alin. (7) din Codul de procedură penală, inculpatul, prin apărătorul său, ales sau desemnat din oficiu, are dreptul să consulte actele dosarului, pe toată durata desfășurării procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, aspect ce constituie o altă garanție a drepturilor fundamentale prevăzute la art. 21 alin. (3) și art. 24 din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

21. Deoarece până în prezent nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, considerentele și soluția care au fundamentat deciziile mai sus menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față, în ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. (2), art. 345 alin. (1) și (3) și art. 346 alin. (1) și (4¹) din Codul de procedură penală.

22. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală, Curtea constată că aceasta a fost ridicată în fața Judecătoriei Moinești într-un dosar aflat în procedura de cameră preliminară, în faza fondului. Or, dispozițiile criticate reglementează elemente ale procedurii de soluționare a contestației împotriva încheierii de cameră preliminară. Ca atare, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală, care reglementează calea de atac împotriva încheierii pronunțate în procedura de cameră preliminară, nu are legătură cu soluționarea cauzei, în accepțiunea art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 808 din 6 decembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 17 aprilie 2019, paragraful 30).

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ivu Th. Ioan, Ivu Costică Iulian și Ivu I. Ioan în Dosarul nr. 903/260/2017/a1 al Judecătoriei Moinești și constată că dispozițiile art. 344 alin. (2), art. 345 alin. (1) și alin. (3) și art. 346 alin. (1) și alin. (4¹) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 347 alin. (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de aceiași autori în același dosar al aceleiași instanțe.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Moinești și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 noiembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Prim-magistrat-asistent,

Marieta Safta

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 791

din 3 decembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, excepție ridicată de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța în Dosarul nr. 4.893/118/2016 al Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 908D/2018.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale în materie, respectiv Decizia nr. 258 din 23 aprilie 2019.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Decizia civilă nr. 640 din 14 mai 2018, pronunțată în Dosarul nr. 4.893/118/2016, **Curtea de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap**. Excepția a fost invocată de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța într-o cauză având ca obiect obligarea unei unități administrativ-teritoriale la plata contribuției privind finanțarea activității de protecție a beneficiarilor serviciilor sociale din raza acesteia.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că aceste prevederi legale indică o singură sursă de finanțare a centrelor publice în care se acordă măsuri de protecție socială persoanelor cu handicap, ceea ce contravine dispozițiilor art. 11 alin. (1) și ale art. 20 alin. (2) din Constituție referitoare la obligația statului român de a executa întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte, prin raportare la obligația statului de a acționa cu toate resursele disponibile pentru protejarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, asumată prin Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de România prin Legea nr. 221/2010. Se mai arată că soluția legislativă criticată nu este justificată sub aspectul indisponibilității unor alte resurse din bugetul public național.

6. Se mai precizează că textul de lege criticat este incomplet și nu îndeplinește condiția de claritate, precizie și previzibilitate, dat fiind faptul că, deși potrivit prevederilor actului normativ criticat, protecția persoanelor cu handicap se finanțează inclusiv de la bugetele comunelor, orașelor, municipiilor și de la bugetul de stat, totuși, prevederile legale criticate indică o singură sursă de finanțare a serviciilor sociale acordate în centrele de zi și rezidențiale pentru persoanele cu handicap, respectiv bugetele proprii ale județelor sau sectoarelor municipiului București. Se mai arată că, deși prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2017 pentru modificarea și completarea unor acte normative au fost aduse modificări substanțiale Legii nr. 448/2006, din perspectiva asigurării finanțării centrelor publice pentru persoane adulte cu handicap, în continuare dispozițiile acestui din urmă act normativ sunt lipsite de claritate și previzibilitate.

7. Se mai susține că prevederea legală criticată contravine și reglementării constituționale referitoare la rolul consiliului județean, potrivit căreia acesta din urmă este autoritatea administrației publice pentru coordonarea consiliilor comunale și orașenești, iar acestea din urmă au obligația constituțională de a gestiona resursele locale, potrivit dispozițiilor art. 121 alin. (2) din Constituție, astfel încât este lipsită de temei obligația instituită de prevederile legale criticate exclusiv în sarcina consiliilor județene.

8. **Curtea de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se apreciază, în acest sens, că textul de lege criticat este o reflectare a principiului constituțional al protecției sociale, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 47 din Constituție, privind nivelul de trai, precum și cele cuprinse în art. 50 referitoare la protecția persoanelor cu handicap. Aceste dispoziții constituționale au fost preluate de către legiuitor, la nivelul inferior de reglementare, prin Legea nr. 448/2006, iar la nivelul administrației publice locale principiul a fost transpus în hotărâri ale consiliului județean privind stabilirea costurilor medii anuale pentru finanțarea serviciilor sociale destinate protecției și promovării drepturilor copilului și ale persoanei adulte cu handicap, precum și a contribuției unităților administrativ-teritoriale la finanțarea acestor servicii.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă prevederile art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 3 ianuarie 2008, potrivit căreia: „(2) *Finanțarea centrelor publice se face din bugetele proprii ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București, pe teritoriul cărora funcționează acestea.*”

13. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității, art. 11 alin. (1) privind obligația statului român de a respecta obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte, art. 20 alin. (2) referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 47 alin. (1) privind nivelul de trai, art. 50 — *Protecția persoanelor cu handicap*, art. 120 alin. (1) privind principiile de bază ale administrației publice locale, art. 122 alin. (1) referitor la consiliul județean precum și art. 138 alin. (1) referitor la bugetul public național. De asemenea, sunt invocate prevederile Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de România prin Legea nr. 221/2010.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, referitor la prevederile art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006, criticate din aceeași perspectivă, și cu o motivare identică, de aceeași autoare a excepției de neconstituționalitate, Curtea s-a mai pronunțat prin Deciziile nr. 165 din 27 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 537 din 28 iunie 2018, și, respectiv, nr. 258 din 23 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 647 din 5 august 2019, prin care a respins excepția ca neîntemeiată.

15. Prin Decizia nr. 165 din 27 martie 2018, precitată, paragrafele 23 și 25, Curtea a reținut că, potrivit art. 7 din Legea nr. 448/2006, în baza principiului egalizării șanselor, atât autoritățile publice competente, respectiv autoritățile administrației publice locale unde își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap, cât și autoritățile administrației publice centrale, au obligația să asigure resursele financiare necesare și să ia măsuri specifice pentru ca persoanele cu handicap să aibă acces nemijlocit și neîngrădit la servicii. În acest sens, actul normativ criticat prevede o serie de măsuri de protecție a

persoanelor cu handicap, ce vizează asigurarea sănătății și a asistenței de recuperare/reabilitare (art. 9—11), accesului liber la educație permanentă și formare profesională (art. 15—19), accesului la obținerea unei locuințe (art. 20), accesului la cultură, sport și turism (art. 21), asigurarea transportului în comun (art. 22—24), dreptul la asistență juridică (art. 25), precum și alte facilități (art. 27—28).

16. Curtea a reținut că actul normativ criticat prevede în mod distinct, în privința finanțării măsurilor de protecție instituite, obligații atât în sarcina autorităților administrației publice locale, respectiv consiliile locale și consiliile județene sau sectoarele municipiului București, cât și în sarcina administrației publice centrale, iar, în acest sens, prevederile legale criticate stabilesc în sarcina consiliilor județene suportarea cheltuielilor destinate centrelor publice de îngrijire și protejare a persoanelor cu handicap, pe teritoriul cărora funcționează acestea. Prin urmare, dispozițiile legale criticate întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate ale legii, nefiind în contradicție cu dispozițiile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală.

17. În ceea ce privește susținerile referitoare la încălcarea obligațiilor ce incumbă statului român din tratatele la care este parte, cu referire la Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, prin aceeași decizie, paragraful 26, Curtea a reținut că finanțarea măsurilor de protecție a persoanelor cu handicap din mai multe surse ale administrației publice, respectiv bugetul local al comunelor, orașelor și municipiilor, bugetele locale ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București sau bugetul de stat nu este de natură să contravină prevederilor constituționale cuprinse în art. 11 alin. (1) privind obligația statului român de a respecta obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte și art. 20 alin. (2) referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului, ci sunt în acord cu principiul constituțional al protecției speciale de care se bucură persoanele cu handicap, reglementat de art. 50 din Constituție. Mai mult, modul în care statul asigură resursele necesare realizării politicii naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în sensul acestor dispoziții constituționale, constituie un aspect de oportunitate a reglementării legale, ce ține marja de apreciere a legiuitorului.

18. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a schimba jurisprudența Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în decizia menționată își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța în Dosarul nr. 4.893/118/2016 al Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 54 alin. (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 3 decembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 801

din 3 decembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (2), (4), (5) și (6) din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Alexandru Maghiar în Dosarul nr. 2.493/271/2016/a2.1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.783D/2018.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, invocând în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 278 din 4 mai 2017.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 23 mai 2018, pronunțată în Dosarul nr. 2.493/271/2016/a2.1, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 493 din Codul de procedură civilă**. Excepția a fost invocată de Alexandru Maghiar într-o cauză având ca obiect soluționarea plângerii formulată împotriva încheierii prin care a fost respinsă contestația privind tergiversarea procesului.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se arată că prevederile art. 493 alin. (2) și (4) din Codul de procedură civilă, prin însumarea termenelor de soluționare a recursului, sunt contrare drepturilor constituționale și convenționale la judecarea cauzei într-un termen rezonabil. De asemenea, se susține că prevederile art. 493 alin. (5) și (6) din Codul de procedură civilă sunt contrare prevederilor art. 14 alin. (6) din același cod, privind contradictorialitatea procesului civil, precum și dispozițiilor art. 41 alin. (2) lit. a) privind dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere, cuprinse în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

6. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând jurisprudența Curții Constituționale în această materie. De asemenea, se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv Hotărârea din 23 octombrie 1996, pronunțată în Cauza *Levages Prestations Services împotriva Franței*, paragrafele 44—48, prin care s-a statuat că, în ceea ce privește formalismul, condițiile de admisibilitate ale unui recurs ar putea fi mai stricte decât ale unui apel. Se apreciază că, având în vedere specificitatea instanței de recurs, se poate admite că un formalism mai mare poate însoți procedura prezentată în față

sa, în special atunci când procedura recursului urmează examinării cauzei de către o instanță de prim grad, apoi de către o instanță de apel, ambele beneficiind de deplină jurisdicție. Mai mult, Curtea europeană a arătat că modul în care se aplică art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru instanțele de apel sau recurs, trebuie să depindă în mod clar de trăsăturile speciale ale procedurii în cauză și trebuie să țină seama de ansamblul procedurilor desfășurate în ordinea juridică internă, precum și de rolul instanței de recurs. Prin urmare, se apreciază că instituirea unei limitări, prin reglementarea unei proceduri de filtru, la nivelul căii de atac a recursului, în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție, nu este de natură a afecta dreptul părții de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, libertăților și a intereselor sale legitime, nici a dreptului la un proces echitabil sau la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil. În ceea ce privește invocarea încălcării dreptului de a fi ascultat, se invocă cele statuate în Decizia Curții Constituționale nr. 278 din 4 mai 2017, paragrafele 64 și 65, apreciindu-se că în faza procesuală a recursului se verifică legalitatea hotărârii recurate, iar nu temeinicia ei, iar procedura beneficiază de principiul contradictorialității, asigurat prin comunicarea actelor depuse de părți și stabilirea unor termene procedurale în care părțile pot răspunde la susținerile părților adverse. Astfel, se apreciază că obligația de a desfășura o ședință publică nu este una absolută, iar absența unei astfel de proceduri este justificată de caracterul specific al procedurii de filtrare a recursului.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, potrivit încheierii de sesizare, îl reprezintă prevederile art. 493 — *Procedura de filtrare a recursurilor* din Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015. Analizând motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține ca aceasta vizează strict prevederile art. 493 alin. (2), (4), (5) și (6) din Codul de procedură civilă. În acest sens, Curtea reiterează cele statuate, cu valoare de principiu, în jurisprudența sa, potrivit căreia, în exercitarea controlului de constituționalitate, instanța de contencios constituțional trebuie să țină cont de voința reală a părții care a ridicat excepția de neconstituționalitate, în caz contrar, Curtea putând fi ținută de un criteriu procedural strict formal, respectiv indicarea formală de către autorul excepției a textului legal criticat (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 775

din 7 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1006 din 18 decembrie 2006; Decizia nr. 297 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012). Prin urmare, în prezenta cauză, Curtea va reține ca obiect al excepției de neconstituționalitate prevederile art. 493 alin. (2), (4), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora:

„(2) Pe baza recursului, întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare și a înscrisurilor noi, președintele completului va întocmi un raport asupra admisibilității în principiu a recursului sau va desemna un alt membru al completului ori magistratul-asistent în acest scop. Raportul trebuie întocmit în cel mult 30 de zile de la repartizarea dosarului. Raportul nu devine incompatibil. (...)”

(4) După analiza raportului în completul de filtru, acesta se comunică de îndată părților, care pot formula în scris un punct de vedere asupra raportului, în termen de 10 zile de la comunicare. În lipsa dovezii de comunicare a raportului și înainte de expirarea unui termen de 30 de zile de la comunicare, completul nu va putea trece la examinarea recursului, potrivit alin. (5) și (6).

(5) În cazul în care completul este în unanimitate de acord că recursul nu îndeplinește cerințele de formă, că motivele de casare invocate și dezvoltarea lor nu se încadrează în cele prevăzute la art. 488, anulează sau, după caz, respinge recursul printr-o decizie motivată, pronunțată, fără citarea părților, care nu este supusă niciunei căi de atac. Decizia se comunică părților.

(6) Dacă raportul apreciază că recursul este admisibil și toți membrii sunt de acord, iar problema de drept care se pune în recurs nu este controversată sau face obiectul unei jurisprudențe constante a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul se poate pronunța asupra fondului recursului, fără citarea părților, printr-o decizie definitivă, care se comunică părților. În soluționarea recursului instanța va ține seama de punctele de vedere ale părților formulate potrivit alin. (4). (...)”

11. Deși prevederile legale criticate au fost abrogate în mod expres, ulterior încheierii de sesizare, prin dispozițiile art. 1 pct. 56 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1074 din 18 decembrie 2018, având în vedere Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează a analiza dispozițiile legale criticate, care continuă să își producă efectele în cauza dedusă judecării. Curtea reține că, în Decizia nr. 387 din 4 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 878 din 31 octombrie 2019, situația din dosarul dedus soluționării instanței de judecată a condus la soluția de inadmisibilitate a recursului, în temeiul art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013, text de lege care a fost aplicat în cauză în virtutea art. 493 alin. (5) din Codul de procedură civilă, precum și că, în urma constatării neconstituționalității art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, prin Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 20 iulie 2017, în cauza respectivă a dispărut temeiul inadmisibilității, astfel încât art. 493 alin. (5) din Codul de procedură civilă nu mai putea fi aplicat în cauză. Spre deosebire de situația din Decizia nr. 387 din 4 iunie 2019, precitată, în prezenta cauză, textul de lege care constituie temeiul cererii deduse soluționării instanței de judecată este reprezentat de art. 522 și următoarele din Codul de procedură civilă, care sunt în vigoare, fiindu-le aplicabilă procedura de filtrare.

12. Totodată, în legătură cu obiectul excepției de neconstituționalitate, Curtea mai reține că, prin Decizia nr. 839

din 8 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 493 alin. (5) din Codul de procedură civilă și a constatat că sintagma „sau că recursul este vădit nefondat” din cuprinsul acestora este neconstituțională.

13. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor art. 21 alin. (3) referitoare la dreptul la un proces echitabil și art. 52 alin. (2) privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 6 — *Dreptul la un proces echitabil* cuprins în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și art. 41 alin. (2) lit. a) privind dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere și art. 47 — *Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil* cuprinse în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că motivarea acesteia se referă, în esență, la împrejurarea că obligativitatea desfășurării procedurii de filtrare a recursurilor, reglementată prin textul de lege criticat, conduce la nesoluționarea recursului într-un termen rezonabil. De asemenea, se mai invocă și critici de neconstituționalitate referitoare la caracterul necontradictoriu al acestei proceduri, cu motivarea că este încălcat dreptul recurentului de a fi ascultat în fața instanței de judecată.

15. Cu privire la aceste susțineri, Curtea reține că procedura de filtrare a recursului a mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici similare celor formulate în prezenta cauză. Astfel, prin Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, paragraful 17, Curtea a statuat că procedura de filtrare este o procedură scrisă, lipsită de oralitate, principiile contradictorialității și al dreptului la apărare fiind respectate, de principiu, prin comunicarea către părți a actelor de procedură și a raportului întocmit asupra admisibilității în principiu a recursului. Curtea a apreciat că această opțiune a legiuitorului este în acord cu esența procedurii de filtrare a recursurilor, care constă în statuarea asupra admisibilității în principiu a recursului de către completul de trei judecători stabilit în acest sens, scop care rezultă din chiar primul alineat al art. 493 din Codul de procedură civilă.

16. Totodată, prin Decizia nr. 278 din 4 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 882 din 9 noiembrie 2017, paragrafele 44, 50 sau 57 și 58, Curtea a observat că, potrivit art. 494 din Codul de procedură civilă, sub aspectul regulilor privind judecata recursului, dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță și în apel se aplică și în instanța de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în secțiunea referitoare la recurs. În soluția legislativă actuală, după intervenția instanței constituționale prin pronunțarea Deciziei nr. 839 din 8 decembrie 2015, precitată, prin care s-a constatat neconstituționalitate sintagmei „sau că recursul este vădit nefondat” din cuprinsul dispozițiilor art. 493 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în procedura de filtrare a recursurilor se efectuează, într-o primă etapă, exclusiv verificări ale unor aspecte strict formale, care nu pun în discuție chestiuni ce țin de soluționarea fondului recursului. Prin urmare, Curtea a reținut că prin îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 493 din Codul de procedură civilă, respectiv comunicarea raportului asupra admisibilității recursului tuturor părților, astfel încât acestea să își poată formula apărările pe care le consideră de cuviință, inclusiv sub aspectul unei posibile erori materiale, iar instanța de recurs, cu unanimitate, se pronunță în limitele raportului, nu sunt încălcate dispozițiile constituționale referitoare la accesul liber la justiție, dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare, fiind respectate garanțiile procesuale ce includ citarea părților și participarea procurorului, când este cazul.

17. În ceea ce privește susținerile referitoare la caracterul necontradictoriu al procedurii de filtrare a recursurilor, cu motivarea că este încălcat dreptul recurentului de a fi ascultat în fața instanței de judecată, Curtea, prin aceeași decizie, paragrafele 64 și 65, a statuat că, în cadrul procedurii de filtrare a recursului, procedura scrisă este de natură a asigura respectarea principiilor contradictorialității și a dreptului la apărare, în condițiile în care tuturor părților le este oferită posibilitatea de a-și spune părerea atât asupra cererilor și apărărilor părților adverse, cât și cu privire la chestiunile ridicate de instanță din oficiu. De altfel, procedura de filtru este o procedură scrisă, lipsită de oralitate, principiile contradictorialității și al dreptului la apărare fiind respectate, de

principiu, prin comunicarea către părți a actelor de procedură și a raportului întocmit asupra admisibilității în principiu a recursului și prin receptarea de către instanță a punctelor de vedere ale părților. Curtea a mai constatat că, prin Hotărârea din 10 decembrie 2009, pronunțată în Cauza *Koottummel împotriva Austriei*, paragraful 19, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că în cadrul unei proceduri civile, aceasta poate continua și fără audiere, în cazul în care procedurile sunt exclusiv juridice sau tehnice.

18. Cele statuate în decizia menționată își mențin valabilitatea și în prezenta cauză, neintervenind elemente noi, de natură a determina o reconsiderare a jurisprudenței Curții Constituționale în această materie.

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Alexandru Maghiar în Dosarul nr. 2.493/271/2016/a2.1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 493 alin. (2), (4), (5) și (6) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 3 decembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

ORDIN

privind acordarea acreditării pentru unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prelungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca

Având în vedere prevederile art. 24 alin. (3) lit. c) și d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările și completările ulterioare,

luând în considerare dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 22/2007 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație,

având în vedere prevederile Hotărârii Guvernului nr. 21/2007 privind aprobarea Standardelor de autorizare de funcționare provizorie a unităților de învățământ preuniversitar, precum și a Standardelor de acreditare și de evaluare periodică a unităților de învățământ preuniversitar,

ținând cont de dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 844/2002 privind aprobarea nomenclatoarelor calificărilor profesionale pentru care se asigură pregătirea prin învățământul preuniversitar, precum și durata de școlarizare, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile Hotărârii Guvernului nr. 918/2013 privind aprobarea Cadrelor naționale al calificărilor, cu modificările și completările ulterioare,

ținând cont de dispozițiile Ordinului ministrului educației naționale nr. 5.486/2013*) privind acordarea autorizării de funcționare provizorie Asociației „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca pentru unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prelungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca,

luând în considerare Hotărârea Consiliului Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar nr. 23 din 4.12.2019 privind propunerea de acordare a acreditării pentru unitățile de învățământ preuniversitar de stat și particular evaluate în perioada 19 noiembrie 2018—22 noiembrie 2019,

în temeiul art. 15 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 24/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării,

*) Ordinul ministrului educației naționale nr. 5.486/2013 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ministrul educației și cercetării emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se acordă acreditarea pentru unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven”, cu sediul în municipiul Cluj-Napoca, Strada Agronomilor nr. 5, județul Cluj, pentru nivelul de învățământ „preșcolar”, program „prelungit”, limba de predare „română”, începând cu anul școlar 2020—2021, conform anexei care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca, acreditată potrivit dispozițiilor art. 1, este persoană juridică de drept privat și de interes public, parte a sistemului național de învățământ, și beneficiază de toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

Art. 3. — Unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca are obligația ca, în termen de maximum 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului ordin, să parcurgă procedurile de înregistrare fiscală și să comunice Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP) o copie de pe certificatul de înregistrare fiscală; în caz contrar se vor sesiza organele fiscale competente pentru luarea măsurilor care se impun.

Art. 4. — Unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca are obligația de a solicita evaluarea externă periodică în termen de maximum 5 ani de la obținerea acreditării, dar nu mai târziu de anul școlar 2024—2025.

Art. 5. — Personalul didactic, didactic auxiliar și personalul nedidactic din unitatea de învățământ preuniversitar particular autorizată, angajat conform prevederilor legii, se preia la unitatea de învățământ preuniversitar particular acreditată

Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca.

Art. 6. — (1) Unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca dispune de patrimoniu propriu, care nu poate fi înstrăinat sau diminuat și va fi utilizat numai în interesul învățământului.

(2) În cazul desființării, dizolvării sau lichidării, patrimoniul unității de învățământ preuniversitar particular acreditate Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca revine fondatorilor.

Art. 7. — Unitatea de învățământ preuniversitar particular Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca este monitorizată și controlată periodic de către Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Cluj, în vederea verificării respectării standardelor care au stat la baza acreditării.

Art. 8. — Asociația „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca, unitatea de învățământ preuniversitar particular acreditată Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven” din municipiul Cluj-Napoca, Direcția generală învățământ secundar superior și educație permanentă, Direcția generală educație timpurie, învățământ primar și gimnazial din Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, respectiv Inspectoratul Școlar Județean Cluj vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 9. — Prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației și cercetării,
Cristina Monica Anisie

București, 26 februarie 2020.
Nr. 3.345.

ANEXĂ

Județul Cluj

Nr. crt.	Denumirea unității de învățământ	Hotărârea ARACIP de evaluare/dată	Denumirea persoanei juridice inițitoare	Adresa unității de învățământ, tel./fax, e-mail	Nivelul de învățământ/ Nivelul de calificare	Profilul/ Domeniul	Domeniul pregătirii de bază	Calificarea profesională/ Specializarea	Limba de predare	Forma de învățământ
1	Grădinița Creștină cu Program Prolungit „Seventh Heaven”	33/20.11.2019	Asociația „Seventh Heaven”	Municipiul Cluj-Napoca, Str. Agronomilor nr. 5, tel.: 0733/247320 mihaela.goron@gmail.com	Preșcolar				Română	PP
Capacitate maximă de școlarizare*) — 3 formațiuni de studiu/1 schimb (maximum 3 formațiuni de studiu/schimbul 1)										

*) Capacitatea de școlarizare reprezintă numărul maxim de formațiuni de studiu care pot fi școlarizate în două schimburi în sălile de clasă și cabinete (excluzând laboratoare, ateliere) la nivelul unității de învățământ.

RECTIFICĂRI

În cuprinsul Hotărârii Guvernului nr. 289/2019 privind declanșarea procedurilor de expropriere a imobilelor proprietate privată situate pe amplasamentul suplimentar, care fac parte din coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Pasaj suprateran pe DJ 602 Centura București—Domnești”, pe raza municipiului București — sectorul 6 și a localităților Domnești, Bragadiru și Clinceni din județul Ilfov, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 20 mai 2019, se face următoarea rectificare:

— în anexa nr. 2, la coloana „Numărul cadastral/numărul topo”, la nr. crt. 12, în loc de: „653/1/1” se va citi: „653/1/2”.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

